

Kommentarer til St.meld. nr. 10 (2008-2009) Næringslivets samfunnsansvar i en global økonomi.

1.

Vi synes den samfunnsansvarlige dimensjonen vedr. finansnæringsens utlånsvirksomhet og rådgivning og salg av såkalte "strukturede produkter" er for lite vektlagt i meldingen. Omtale finnes i et avsnitt i innledningen til kap. 3.5, men det burde ha vært påpekt at det er finanssektoren selv som har en stor medvirkende årsak til krisen som rammer samfunnet. Derfor er Regjeringens utsagn på side 41 er for veikt:

Regjeringen oppfordrer den private finanssektoren til økt vektlegging av samfunnsansvar som en viktig dimensjon i institusjonenes helhetlige virksomhet.

Det er ikke bare det at finansinstitusjonene har underkommunisert risikoen ved de nevnte produkter, men de har vært pådriver for en for stor økonomisk aktivitet, drevet frem av kortsiktig gevinsttenkning og aktørenes personlige fortjeneste/bonusordninger. Vel har det ikke gått så galt i Norge som på Island og i USA, men det er grunn for å sette søkelyset på hvordan finansnæringsen opererer.

Finansnæringsen har ikke bare "brutt god forretningsskikk" (som det står i meldingen), men de har ikke oppfylt sitt samfunnsansvar på dette punktet. Det burde vært påpekt i meldingen. Når det da ikke er tilfelle, håper vi at punktet får en større tyngde i oppfølgingen av meldingen.

2.

I kap. 8.3.2 uttaler Regjeringen:

Regjeringen legger stor vekt på åpenhet og vil fremme et forslag om en utvidet opplysningsplikt om etiske retningslinjer og samfunnsansvar i Regnskapsloven som omfatter de største regnskapspliktige foretakene.

Meldingen tar ikke stilling til innholdet i den utvidede opplysningsplikten, men det ligger i kortene at det tenkes en verbal rapportering. Heri ligger et problem idet den økonomiske rapportering og rapportering om samfunnsansvar er adskilt. Dette innebærer at f.eks. miljøkonsekvensene av utslipp ikke vises i det økonomiske regnskapet. Global Reporting Initiative-rapportering tar på et vis tak i dette, men problemet er at rapportering i de tre bunnlinjene er adskilt. Derfor vil det ikke fremkomme at en bedrift som viser overskudd iht. et regnskap satt opp på tradisjonelt vis, kanskje slett ikke ville gå i overskudd dersom kostnadene for å rette opp miljøbelastninger tas med i regnskapet.

Vi vedgår at dette er et komplisert område, men vi savner en behandling i meldingen og at det således heller ikke er gitt noen føringer for aktiviteter i oppfølgingen av meldingen. Vi ville i denne sammenheng ha ventet at Stern-rapporten, som kom i oktober 2006, var omtalt i meldingen.

Når dette er sagt, støtter vi Regjeringens fire punkter ang. GRI, og vil understreke betydningen av arbeid med å tilpasse rapporteringsverktøyet til SMB. Vi vil reise spørsmålet om ikke slik rapportering på et tidspunkt bør bli obligatorisk.

Vi synes forøvrig at den utvidede opplysningsplikten som er varslet i regnskapsloven, bør gjelde alle regnskapspliktige foretak, uavhengig av størrelse¹.

3.

I tillegg til regnskapsloven regulerer aksjeloven/almennaksjeloven selskapenes virke, spesielt omtaler den styrets og ledelsens ansvar. F. eks. § 6-12 (3) pålegger styret "...å holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll".

Vi savner en vurdering av om og på hvilken måte endringer i aksjeloven kunne vært benyttet for å understreke styrets og den daglige ledelsens sosiale og miljømessige ansvar, i tillegg til det økonomiske, f.eks. ved en utvidelse av § 6-12. Det er mange steder i aksjeloven der sosiale og miljømessige aspekter kunne legges inn, f.eks. i § 5-15. *Ledelsens opplysningsplikt*. Tilsvarende vil gjelde i andre lover og forskrifter som regulerer næringslivet.

¹ Forhold som materialbruk, forurensning, klimagassutslipp er relevant for alle bedrifter, uansett størrelse. Selv små bedrifter, f.eks. de som produserer eller benytter kjemikalier, kan gjøre stor skade. Bedrifter som er i f.eks. avfallsbransjen - de forurenser både til vann, luft og jord, hvis de ikke passer nøye på.